Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 62 JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 2, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 2-го КВІТНЯ 1997 р. Ч. 62 РІК CIV.

Обговорювали проблеми економічної безпеки

Київ. Як повідомила УНІАР, Український Центр Економічних і Політичних Досліджень (УЦЕПД) при фінансовому сприянні представництва Фундації Конрада Аденауера в Україні провів "круглий стіл" на тему: "Актуальні проблеми економічної безпеки України".

Відкриваючи засідання, голова ради експертів УЦЕПД Олександер Разумков зазначив, що аналіза, проведена фахівцями Центру, свідчить — в Україні триває економічна криза, але відповідної політики українського керівництва для її подолання немає. О. Разумков зазначив, що на сьогодні внутрішня загроза економічній безпеці української держави переважає над зовнішньою.

Презентуючи аналітичну доповідь, керівник групи експертів УЦЕПД Олексій Плотніков візначив, що основний висновок документу — відсутність в Україні належного рівня економічної безпеки. Під нею автори доповіді розуміють наявність у державі достатніх можливостей для забезпечення відновлення виробничого потенціялу в промисловості, сільському господарстві, в усіх сферах діяльності, а також забезпечення стабільности суспільного ладу, суверенности держави, її спроможности самостійно формувати та здійснювати внутрішню і зовнішню політику, наявности в державі достатнього потенціялу для забезпечення надійних військово–політичних та інших гарантій щодо зовнішніх загроз. Економіка ж України, зазначив О. Разумков, не може сьогодні працювати безаварійно без зовнішньої фінансової допомоги.

В документі подані дані, згідно з якими на початок 1997 року загальна сума зовнішнього боргу України становить 9.6 блн. дол., значна частина цих коштів — борги за 1992–94 роки; сума боргу України перед Росією та Туркменістаном за паливно–енергетичні ресурси — майже п'ять блн. дол., заборгованість міжнародним фінансово–кредитним установам та за міжурядовими кредитами — три блн. дол. За прогнозами експертів, у 1997 році заборгованість може досягнути 80 відсотків валового внутрішнього продукту.

Однією із суттєвих загроз для економічної безпеки України визначається паливно–енергетична залежність від інших держав. "Енергозалежність України від чужоземних країн дозволяє цим країнам, якщо в них з'являються відповідні мотиви, використовувати економічні важелі тиску задля досягнення власних політичних цілей, що суперечать інтересам України", — підкреслюється у доповіді.

У СПРАВІ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Амбасада України в ЗСА повідомляє, що постановою Верховної Ради України „Про тимчасовий порядок митного оформлення вантажів з гуманітарною допомогою, що надходять на митну територію України від чужоземних юридичних і фізичних осіб" від 19-го лютого 1997 року Комісія з питань координації приймання транспортування, охорони та розподілу гуманітарної допомоги, що надходить із закордонних країн, при Кабінеті Міністрів України уповноважена на свої засіданнях приймати рішення про звільнення від сплати ввізного мита та інших податків вантажів гуманітарної допомоги за винятком підакцизних товарів (предметів).

Товари(предмети), які ввозяться як гуманітарну допомогу, підлягають обов'язковому декляруванню в митному органі з нанесенням на них позначення „Гуманітарна допомога. Продаж заборонено". Митний орган здійснює митне оформлення вантажів з гуманітарною допомогою без сплати митних зборів.

Митні збирання за знаходженням вантажів з гуманітарною допомогою стягаються після 31-го календарного дня перебування цих вантажів під митною контролею.

Отримувачами гуманітарної допомоги можуть виступити лише юридичні особи України.

Для звільнення від сплати мита та інших податків отримувач гуманітарної допомоги висилає до комісії такі документи:

*лист від організації отримувача на ім'я голови комісії з проханням звільнити вантаж від накладання мита і податків та з інформацією про те, як буде розподілена гуманітарна допомога;

*копії товарно-транспортових документів з повним переліком предметів вантажу;

*копія документу, що засвідчує безкоштовну передачу предметів вантажу;

*лист від комісії з питань гуманітарної допомоги при обласній (міській держадміністрації або центрального чи місцевого органу виконавчої влади про підтримку здійснюваної програми гуманітарної допомоги та про звільнення вантажу від податків).

Повний пакет документів слід висилати поштою на адресу комісії: 252008, м. Київ, вул. Грушевського 12/2 або передавати через приймальню Кабінету Міністрів України (вул. Садова, під'їзд ч. 6).

Комісія розглядає подані документи в перший і третій четвер кожного місяця. На засіданні комісії розглядаються документи, прийняті нею не пізніше, ніж за два дні до чергового засідання.

Для зняття вантажів, до яких прийняте позитивне рішення комісії, з-під митної контролі протокол засідання комісії направляється в Державну митну службу України (М. Київ, вул. Дехтярівська, 11), котра дає відповідну вказівку митницям.

Для скорочення терміну знаходження вантажу під митною контролею організаціям отримувачам слід погоджувати з закордонними партнерами переліки вантажів гуманітарної допомоги ще до відправлення таких вантажів і направляти до комісії необхідні документи завчасно.

Для товарів, які швидко псуються або потребують спеціяльних умов зберігання, попереднє погодження термінів ввезення таких товарів з комісією з питань гуманітарної допомоги є обов'язковим.

Амбасада України в ЗСА

ЗАКЛИКАЮТЬ СТВОРИТИ НОВИЙ СОЮЗ

Москва. — Російська „Нєзавісімая Газета" надрукувала 26-го березня анонімний документ, автори якого, оплакуючи втрачену ролю Росії, закликають Москву посилити інтеграцію колишніх совєтських республік і створити новий союз, повідомила УНІАР.

У документі під назвою „СНД: початок чи кінець історії?", який з'явився два дні перед вершинною зустріччю президентів СНД, відведено чимало місця Україні, керованість і контрольованість якої з боку Росії, за словами авторів, „є запорукою перетворення СНД в дієздатну структуру, що гарантує силу і міць Росії".

„Поперше, необхідно переконати українську еліту, що вона більш зацікавлена у союзі, ніж здається зацікавленою Росія, — сказано в публікації. — Українців як єдиної, зформованої нації немає і не було. Подруге, треба визнати, що без жорсткої терапії російсько-українські відносини не вилікуються".

Свого часу, сказано в документі, Росія через відсутність єдности у своїх структурах влади не скористалася можливістю стати центром нового післясовєтського об'єднання держав, а тому на теренах співдружности утворилося кілька сильних центрів впливу, таких як Ташкент, Баку, Тбілісі і Київ. Зазначивши, що багатополярність в СНД підтримується Заходом, автори публікації стверджують, що це не тільки „перетворює СНД на фікцію", але й позбавляє Росію можливости набути в майбутньому подібно до СССР статусу наддержави.

У документі запропоновано використати різні способи впливу на сусідні країни, включно з політичним і економічним тиском.

Публікація викликала негативну реакцію в учасників наради СНД, які плянували виступити з тезами про недоцільність розвитку багатосторонніх відносин у рамках співдружности і проти домінуючої ролі Росії в СНД.

Міністерство закордонних справ Росії теж засудило публікацію. Директор відділу інформації і друку Тарасов заявив, що анонімні автори намагалися дискредитувати „принципіяльну" лінію Росії і, забивши клин між країнами СНД, завадити інтеграційним процесам всередині співдружности.

31-го березня президент Росії Борис Єльцин схвалив угоду про об'єднання Росії і Білорусі в союз, який має всі ознаки єдиної держави. Згідно з угодою, нове об'єднання матиме свої керівні органи, символіку, спільне законодавство, єдине громадянство і єдину валюту.

Як відомо, керівництво Білорусі на чолі з президентом Александром Лукашенком вже давно домагаються союзу з Росією.

Арабська ліґа засуджує Ізраїль

Каїр, Єгипет. — Тут у понеділок, 31-го березня, закінчилась дводенна конференція міністрів закордонних справ країн Арабської ліґи, На якій схвалено заморозити будь-які спілкування з Ізраїлем і відновити бойкот ізраїльських виробів.

Хоч ці рішення країн Арабської ліґи проти Ізраїля не матимуть негайних впливів, то все ж таки це вказує на єдиний об'єднаний фронт арабських країн, що у майбутньому може набрати серйозного політичного значіння. Ізраїль назвав це тільки „дивними бажаннями" та взагалі не бере їх до уваги, щоб у будь-який спосіб міняти свої пляни будови житлових приміщень для жидівських поселенців у більшості арабами заселеному східньому Єрусалимі.

Згадане рішення 22-членної Арабської ліґи ухвалено в неділю, 30-го березня, після палкої промови і звернення палестинського лідера Ясіра Арафата. Воно в основному не загрожує існуючим договорам Ізраїля з Єгиптом і Йорданією, а також договорові з палестинцями, одначе може припинити успішні початки спілкування Ізраїля з Катаром, Оманом, Тунісом і Мароккам.

Міністер закордонних справ Палестинської влади Фарук Каддумі уважає це „спільною акцією перестороги всіх арабів Ізраїлеві, що саме такі провокаційні потягнення з його сторони є тими, які припинили процес замирення".

Г. Кіссінджер вважає поступки перед Росією занадто великими

Вашінгтон. — Колишній секретар Державного департаменту Генрі Кіссінджер висловив у газеті „Вашінґтон Пост" думку, що висліди російсько-американської зустрічі на вищому рівні у Гельсінкі щодо поширення НАТО на схід „повинні викликати почуття жалю у всіх американців, які вважають Північно-атлантійський оборонний союз наріжним каменем нашої політики".

Г. Кіссінджер певний, що за неохоче визнання Росією того факту, що вона не має можливости перешкодити поширенню НАТО, „З'єднані Стейти Америки заплатили занадто високу ціну". Виникає враження, пише цей відомий і цілком незалежний від панучих у Білому Домі політичних тенденцій політик, що ЗСА поставили під загрозу ефективність західнього оборонного альянсу. Головну причину цього Г. Кіссінджер бачить у створенні нового консультативного органу НАТО—Росія, який фактично розглядатиме ті самі питання, які тепер обговорюються в рам-

(Закінчення на стор. 3)

В Криму плянують створити фондовий центр

Симферопіль (УНІАР). — В Криму плянується створення фондового центру з продажу цінних паперів для країн причорноморського регіону, повідомив 25-го березня журналістам голова Фонду державного майна Автономної Республіки Крим Олексій Головізін.

"В разі створення такої фондової біржі на ній проводитимуться електронічні торги в режимі реального часу", — сказав він. За його словами, 2-го квітня представники фонду в складі делеґації Української фондової біржі вилітають в Туреччину для проведення переговорів з представниками Стамбульської фондової біржі про створення єдиного простору з торгівлі цінними паперами для країн чорноморського регіону.

На думку А. Головізіна, Стамбульська фондова біржа — одна з найсильніших у причорноморському регіоні, "саме тому переговори про створення в Криму єдиного фондового центру проводиться з її представниками... Якщо нам вдасться створити фондовий центр, то це дасть колосальний імпульс фінансовій та економічній стабілізації в Криму і в Україні".

Крим перейшов на київський час

Симферопіль. — Кримський півострів, який три роки жив за московським часом, перейшов 30-го березня на київський, повідомили засоби масової інформації.

Як відомо, Крим з населенням 2.7 млн. осіб, дві третіх яких є етнічними росіянами, ввів три роки тому московський час на знак протесту проти української влади.

Однак, завдяки зусиллям Києва, за останні два роки вплив проросійських організацій на Кримському півострові зменшився.

Міністер економіки зустрівся з підприємцями

Київ (УНІАР). — Міністер економіки України Юрій Єхануров 27-го березня зустрівся з керівництвом Спілки Малих і Середніх Підприємств України. Учасники дискусії висловили гостру критику на адресу Міністерства Економіки. Наголошувалося на слабій державній політиці у сфері розвитку малого підприємництва і неповноті та суперечливості нормативно-правної бази.

Сторони дійшли до висновку, що для розуміння проблем, які сьогодні доводиться вирішувати керівництву малих і середніх підприємницьких структур, а також для розробки програми дій Уряду потрібно відбути спеціяльну дискусію, в якій мали б змогу брати участь представники та керівництво малих підприємств, представники міжнародних організацій, які допомагають Урядові України, фахівці, вчені і працівники засобів масової інформації.

Очікується, що така нарада–дискусія відбудеться в першій половині квітня.

Президент Л. Кучма невдоволений працею СНД

Москва. — 27–го березня відразу з летовища "Внуково–2" Президент України Леонід Кучма поїхав до квартири інформаційної агенції "РІО Новости", де на прохання російських журналістів провів пресконференцію.

На запитання, чого він очікує від сьогоднішньої зустрічі керівників країн СНД і як взагалі оцінює діяльність цієї структури, Л. Кучма відповів, що навряд чи є тепер президент, який був би задоволений працею СНД. "Структура є аморфною і зовсім не такою, якою уявляли її засновники. До того ж, країни колишнього Союзу розбились на бльоки, в яких праця йде набагато ефективніше", — зазначив Президент.

Також було сказано, що тільки одна країна СНД користується привілеями, а інші почуваються не досить вигідно. Тому дальша доля СНД значною мірою залежить саме від Росії, — повідомила УНІАР.

Б. Єльцин знову обіцяє приїхати в Україну

Москва. — Президент Росії Борис Єльцин пообіцяв Президентові України Леонідові Кучмі відвідати Київ в кінці травня або на початку червня незалежно від того, чи готовий буде до підписання договір про дружбу і співробітництво між двома країнами, повідомили 29-го березня засоби масової інформації.

Цю заяву Б. Єльцин зробив під час зустрічі з Л. Кучмою, яка відбулася після вершинної наради президентів СНД. Лідери 12 колишніх совєтських республік погодилися поглибити економічну інтеграцію, але разом з тим визнали своє безсилля у вирішенні регіональних конфліктів.

Український Президент, повернувшись з Москви, сказав, що рішення Б. Єльцина не було для нього несподіваним. „Я давно чекаю на Бориса Єльцина", — сказав Л. Кучма, додавши, що російський президент погодився з тим, що під час цієї візити необхідно підписати широкомаштабний договір між Україною і Росією. За словами Л. Кучми, Б. Єльцин погодився також винести за межі договору і економічних угод невирішені проблеми поділу Чорноморської фльоти.

Л. Кучма також сказав, що до приїзду Б. Єльцина

(Закінчення на стор. 4)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

П. ЛАЗАРЕНКО І О.МОРОЗ ОБМІНЮЮТЬСЯ ЛИСТАМИ

КИЇВ. — Прем'єр-міністер України Павло Лазаренко надіслав листа голові Верховної Ради Олександрові Морозові із закликом підтримати пропозиції Уряду під час третього читання законопроєкту про податок на додану вартість. У свою чергу О. Мороз скерував листа до П. Лазаренка, у якому пропонує виконати "постанову Верховної Ради з 19-го грудня 1996 року і невідкладно подати на розгляд в другому читанні державний бюджет України на 1997 рік". У листі сказано, що затримка з прийняттям бюджету "з кожним днем збільшує некерованість економічних процесів у державі, сприяє безконтрольному витрачанню державних грошей, зумовлює зменшення надходжень і зростання дефіциту бюджету, веде до посилення соціяльної напруги в суспільстві". На думку голови парляменту, "зволікати далі з прийняттям бюджету, очікуючи нових податкових законів, просто небезпечно для економіки і навіть державности". Бюджет, на думку Мороза, може бути ухвалений і до прийняття нових податкових законів, а після їх ухвалення можна буде за підсумками виконання бюджету за перший квартал чи півріччя внести до нього необхідні корективи.

СКАНДАЛ В "АГРАРНОМУ СІМЕЙСТВІ"

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА. — Рухівська газета "ЧАС-Time" повідомила, що в Солонянському районі на Дніпропетровщині понад 20 селян разом вийшли із Кооперативного Спільного Підприємства ім. Чапаєва зі своїми паями, тобто земельними наділами. Вони заявили, що не бажають стати жертвами махінацій місцевої номенклятури та голів колгоспів. Подія скандальна, пише автор замітки Леонід Самко, бо постраждала "репутація" не тільки місцевих можновладців, а й номенклятурного гасла "альтернативи колхозам нєт". Селяни вийшли із КСП, вважаючи його "підфарбованим колгоспом". Все це сталося після того, як активісти Руху та колишній політв'язень Петро Розумний домоглися розподілу землі та видачі сертифікатів власности на землю. Там чітко сказано, що кожний з членів КСП має 8 гектарів землі, вартістю 26,000 гривень. І тільки тоді хлібороби зрозуміли, що вони втрачають, віддаючи свої угіддя в розпорядження голів колгоспів. Це перший випадок і, звичайно, не останній, коли селяни усвідомили, як голови колгоспів "господарюють" на їхній землі.

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

КИЇВ. — В липні 1997 року в столиці України відбудеться Перший світовий фестиваль українського мистецтва "Коріння наше в Україні", присвячений перший річниці ухвалення Конституції України. Проєкт виконують: Фонд Творчих Сил України, Товариство з обмеженою відповідальністю "Троянда вітрів", Міжнародний благодійний фонд "Інтерчорнобиль", гастрольно-концертове об'єднання "Рух-концерт". До участи у фестивалі запрошуться провідних майстрів мистецтв та художні колективи України і діяспори. Концерти відбудуться в Києві та обласних центрах і великих містах України.

ВІДКРИТО ПРЕДСТАВНИЦТВО "ІНТЕР-ЕВРОПА БАНКУ"

КИЇВ. — Тут відбулася пресова конференція, присвячена відкриттю в Україні представництва акціонерного Товариства "Інтер-Европа Банк", Мадярщина. Президент представництва Лашло Богі зазначив, що Україна має великий економічний потенціял, тому представництво "Інтер-Европа Банку" має на меті проаналізувати діяльність українських банків та вивчити український банківський ринок. Таким чином передбачається визначити, у яких банкових послугах є потреба. Генеральний директор АТ "Інтер-Европа Банк" П'єр Франко Рубатто відзначив, що вихід в Україну — є першим кроком у напрямі до країн Східньої Европи. Це зумовлено тим, що Україна минулого року вжила юридичних і регулюючих заходів, щоб відкрити шлях для чужоземних інвестицій, а також те, що в українській економіці помітно тенденції на подолання кризи та на зростання національного валового продукту.

УРЯДОВА КОМІСІЯ ПІДТРИМУЄ ПЛЯНИ А.ДЕМИДЕНКА

СИМФЕРОПІЛЬ. — Представник інформаційно-політичного центру Ради Міністрів Криму Сергій Вінник повідомив, що комісія Уряду та Адміністрації Президента України, вивчивши ситуацію в Автономній Республіці Крим, схвалила наміри кримського уряду. Як відомо, голова Ради Міністрів Криму Аркадій Демиденко плянує погашувати заборгованість шляхом вексельних виплат. Частково погашення боргів з пенсій, стипендій і заробітків буде витрачено гроші, отримані з державного бюджету України. А. Демиденко вірить, що невдовзі проблему соціяльних виплат в автономії буде вирішено.

БЮРОКРАТИЧНІ ПЕРЕШКОДИ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма зустрівся з державним секретарем федерального міністерства фінансів Німеччини Юргеном Штанком та керівником управління з питань зовнішньої політики Йоахімом Бітгерліхом. Л. Кучма висловив вдячність німецькій стороні за підтримку середнього і малого підприємництва в Україні. Гості відповіли, що співпраця була б іще плідніщою, коли б не українські бюрократичні перешкоди та сприятливіша податкова політика. Президент зазначив, що ці проблеми українське керівництво намагається вирішити.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Об'єднаній Європі 40 років

Минулого тижня сповнилося 40 років з дня підписання перших об'єднавчих документів між країнами Західньої Европи. Сорок років тому, а саме, 25-го березня 1957 року, в римському капітолії керівники шістьох европейських держав — Бельгії, Голляндії, Італії, Франції, Люксембургу і Німеччини — підписали документи про створення Европейської економічної спільноти (ЕЕС) та Европейського співтовариства з питань ядерної енергії.

Ці документи, що стали відомі під загальною назвою "Римський договір", не виникли спонтанно. Спроби створити спільні европейські об'єднання були і під час паризьких зустрічей керівників европейських держав у 1951 і 1952 роках. Спочатку йшлося про европейське об'єднання вугледобувної і сталеварної промисловости, а тоді — про европейське оборонне співтовариство. Обидві пропозиції в той час не підтримав французький парлямент, відмовившись ратифікувати домовлення.

Документи про створення Европейської економічної спільноти, як сказано вище, вдалося підписати в березні 1957 року, а юридичної чинности вони набули з 1-го січня 1958 року. Ще через два роки Австрія, Норвегія, Швайцарія, Швеція, до яких згодом приєдналися Ісляндія та Фінляндія, створили Европейську асоціяцію вільної торгівлі. Це активізувало інтеграційні процеси. А трохи згодом до перших шістьох держав приєдналися Великобританія, Данія та Ірляндія. Це сталося 1-го січня 1973 року.

Постало питання про створення европейської економічної системи. Однак це питання погодити було важко і пройшло цілих п'ять років заки в Европі між валютами країн-учасниць (ЕЕС) вдалося встановити паритет, який дав змогу чітко взаємодіяти на випадок девальвації національних валют. Ця нова економічна система сприяла валютній стабілізації та полегшила вирішення багатьох інших важливих проблем.

Все це робилося тому, що перед країнами Західньої Европи постали питання захисту від економічного наступу з боку ЗСА та країн Азії. Крім того, зі східньо-европейських держав посилився наступ комуністично-варварської психології. Особливо це відчула на собі Західня Німеччина після приєднання Східньої.

Усвідомивши необхідність спільно протистояти подібним впливам, Европа продовжила інтеграційні процеси. У червні 1979 року обрано Европейський парлямент. До Европейської економічної спільноти почали приєднуватися інші країни. Зокрема Греція у 1981 році та Еспанія і Портуґалія у 1987 році. В лютому 1986 року підписано договір про створення загального ринку. Деякі европейські держави пішли ще далі: Бенелюкс, Німеччина і Франція підписали угоду про переміщення їхніх громадян через кордон без прикордонної контролі. Нарешті 12 країн европейської економічної спільноти у жовтні 1993 року створюють Европейський союз. У січні 1995 року до нього приєдналися Австрія, Фінляндія і Швеція.

Виявили бажання приєднатися країни Центральної і Східньої Европи. Обговорюється можливість створення спільної европейської валютної системи та спільну зовнішню політику і оборону. Хоча в цьому вбачаються певні вигоди, деякі країни все ж побоюються, що при цьому можуть постраждати національні інтереси. Отже політичні питання та створення спільних структур оборони не можуть вирішуватися швидко. Натомість економічна співпраця дає все нові успіхи і вже сьогодні відомо, що у 1999 році в Европі з'явиться спільна єдина валюта. Безсумнівним є також і факт, що до Европейського союзу незабаром приєднаються деякі східньо-европейські держави.

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО УРЯДОВИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

(Лист Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові до Президента України, Кабінету Міністрів і Верховної Ради).

Звертаємося до вас з проблемою, що має сьогодні особливе значення не тільки для дальшого культурного розвитку держави, але й для національної безпеки України, для існування українського народу як етнокультурного феномену і європейської нації. Сьогодні, в умовах існування незалежної української держави, у часи демократизації та лібералізації суспільних відносин та розбудови вільноринкової економіки, набрали особливих розмірів процеси російщення України. У порівнянні з цілеспрямованою русифікацією, що проводилася в умовах большевицького режиму в Україні, ці процеси досягли значно більших маштабів та дії.

Хоча вже довший час формально діють закони про мови, відповідні статті Конституції України про державний статус української мови, в сучасній післяколоніяльній Україні й досі не забезпечено умов для її вільного функціонування. Всупереч існуючим законам, у багатьох регіонах українська мова не впроваджується в діловодство. Проросійськи настроєне чиновництво, яке в багатьох регіонах України опанувало державні установи, своїми агресивними діями, спрямованими проти української культури, і насамперед української мови (одним з прикладів є розпорядження місцевої влади Харкова про переведення діловодства на російську мову), дезорієнтує широкі верстви населення, а заодно гальмує процес їх мовної реґабілітації.

Переважна більшість представників нашої держави за кордоном також ігнорує українську мову, демонстративно вживаючи російську. Практично призупинено деколонізацію української армії та інших силових структур держави.

Українська мова не є сьогодні обов'язковим загальноосвітнім предметом у шкільництві України, тоді як російська — обов'язкова дисципліна в більшості регіонів України. Цю традицію збережено з недавніх імперських часів, коли російську мову насаджували навіть у західніх регіонах України, де більшість населення цією мовою не користувалася. На півдні та сході України ентузіясти і патріоти, які роблять спроби запровадити хоча б в окремих школах українську мову, навіть зазнають переслідувань місцевого реакційного чиновництва. На тому ж півдні та сході у більшості вузів зберігається російськомовний навчальний статус, а засвоєння державної мови не є обов'язковим.

Украй загрозливе становище склалося у дієвих засобах масової інформації (радіо, телебаченні, пресі) та книгодрукуванні. Останнім часом спостерігаємо явно виражену тенденцію до російщення трьох головних національних телеканалів України. Переважну більшість телефільмів транслюється без дублювання українською мовою. Через передачі телекомпаній „Інтер", „1+ 1" та інших в Україні знову запанував московський етер.

Жалюгідний вигляд має ринок української преси. В Україні домінують нові, добре фінансово забезпечені та технічно вивінувані російськомовні видання, підтримувані потужними комерційними структурами України й Росії.

Українська преса в державі сьогодні має маргінальне значення, її обсяги значно скоротилися у порівнянні з роками тоталітаризму, за накладами вона не перевищує 10 відсотків усієї газетно-журнальної продукції.

Водночас Україна відчуває надзвичайно сильний інформаційний тиск масових засобів інформації Росії. Нашу державу заполонили потоки російських газет та журналів. Найпоширеніші московські видання („Комсомольская Правда", „Известия", „АіФ" та інші) безперешкодно реєструються як українські, що дає їм можливість уникнути міждержавного оподаткування і значно здешевити продукцію. Таким чином вони заповнюють інформаційний простір нашої держави, відсуваючи на другий плян національні видання. Їх публікації про Україну мають часто тенденційний характер, вони дискредитують нашу державність та фальсифікують українську дійсність. Поза всякими сумнівами, все це є частиною добре продуманого і профінансованого одного пляну дій російських спецслужб, спрямованого на ерозію національно-державницької свідомости громадян України.

Як ніколи досі, занедбано українське книговидання. Книжковий ринок України на 95 відсотків заповнений російською книгою, яка видається потужними комерційними організаціями безпосередньо у нас або безперешкодно, оминаючи міждержавне оподаткування, проникає на наш ринок з Росії та Білорусі. Як і раніше, а навіть ще більшою мірою, контакт українського читача зі світовою культурою, клясичним і сучасним письменництвом, здійснюється головно через російськомовні видання. Таку ж русифікаційну ролю виконує російськомовна відеота кінопродукція, що через сусідні держави масово надходить в Україну.

Становище в ділянці науки, освіти, музейництва, театру та бібліотечній справі справляє вражіння пляномірно здійснюваного культурного етноциду. Багатомісячне затримання мізерних зарплат, до якого вдаються державні фінансові органи в бюджетній сфері для гальмування інфляції як передумови отримання міжнародних кредитів, не може не обурювати. Згадані кредити, як відомо, у маштабах, удесятеро більших від необхідних бюджетних потреб, осідають у кишенях новоспечених комерсантів, пов'язаних з урядовою номенклятурою.

Сьогодні, коли ареал української мови зведено до критичної межі, особливу ролю повинні відіграти відповідні установи Національної Академії Наук України, зокрема новостворений Інститут української мови. А проте, академічні та університетські установи в Києві, яким доручено розв'язання правописно-термінологічних питань, нехтують слушні аргументи щодо реґабілітації українського правопису та науково-технічної термінології. Сваволя деяких київських чиновників проявилася, зокрема, у впровадженні латинізованого стандарту в назвах хемічних елементів. Цей стандарт без будь-якого обговорення взято за основу у шкільних підручниках.

Таким чином, на більшій частині території України спостерігаємо викликане багатьма чинниками відчуження українців від української культури, якому нічого не протиставляється. Навіть в умовах існування незалежної держави виникла дійсна загроза національній ідентичності, що може привести до нівелювання українського етносу.

Попри великі економічні труднощі, конче потрібною справою є здійснення на державному рівні програми, яка б передбачала:

* неухильне виконання закону та статтей Конституції України, що передбачають обов'язкове знання і використання української мови державними урядовцями всіх рівнів;
* обов'язкове впровадження української мови в усіх освітніх закладах України, в тому числі вищих;
* надання державної підтримки українському книгодрукуванню, пресі, радіо, телебаченню;
* обов'язкове використання в повному обсязі української мови усіма національними телеканалами та створення телепродукції належного культурологічного рівня; здійснення мовної контролі за діяльністю комерційних телестудій;
* створення законодавчого та економічного заслону російській інформаційній експансії, що на культурологічному відтинку загрожує національній безпеці України;
* обов'язкове впровадження української мови в армії та силових структурах держави;
* реконструкцію і дерусифікацію правописних і термінологічних норм та стандартів з участю компетентних фахівців з різних установ та товариств спільно з установами Національної Академії Наук України та Держстандарту України.

Віримо, що державне та політичне керівництво сучасної української держави поставиться до викладених у цьому листі проблем з належним розумінням.

Наукове Товариство ім. Шевченка

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Святкування в СУМ

У „Свободі" з суботи, 15-го березня ц. р., прочитав я про різдвяні святкування молодечої організації СУМ у Виппані, Н. Дж.

Серед згаданих виступів я довідався, що там був Дід Мороз і Снігова Баба. Невже? Дід Мороз і Снігова Баба, очевидно, з великих букв. Це — немов згадка про святих. А де дідух і наші інші різдвяні традиції? Здивувало мене таке писання людини, яка представляє поважні організації УККА і СУМ. Захоплюємось санта клованами і іншими безбожними ідолами. Повірити важко, що в поважній і нашою спільнотою шанованій організації СУМ, котра має завдання виховання нашої молоді в патріотичному дусі, опертому на підставах, зачерпаних з УСС, УПА, де героями нашого народу Тарас Шевченко, Іван Франко, Степан Бандера, генерал Тарас Чупринка і інші борці за волю України, згадується дід мороз і інші богомази. В таких друкованих звідомленнях не можемо винувати редакції наших часописів. Їхньою ціллю є друкувати звідомлення з дій нашого суспільства в оригіналі.

Відповідальність в цьому випадку бере на себе ціла наша спільнота. Нашим святим обов'язком є реагувати на такі звідомлення. Сподіюсь не тільки на мою реакцію, але й на відгуки численних осіб. Моїм розчаруванням буде, якщо тільки я відізвусь. Це означатиме, що наша спільнота наставляє глухе вухо на такі прояви в громаді.

Едвард Кухар,
Говелл, Н. Дж.

Ще про паню генералову

Прочитавши у щоденнику „Свобода" 8-го березня 1997 року про „колєжанку" О-КИ пані генералову, дозволю собі написати кілька слів про „нашу Ірцю" — так ми, українці, називали Ірену Яросевич у 2-му Корпусі під командою ген. Андерса. Ірця ніколи не признавалася, що вона українка, помимо того, що багато про це знали і часто говорили, „же то цурка українскєго ксєндза" (дочка українського священика). Думаю, що ген. Андерс рівнож знав про це, але сам генерал належав до таких україножерів, як полковник комуністично-польської розвідки Прус, який писав кілька років тому в польському журналі „Так і нє — бандеровє под Монте Касіно". В часі моєї служби в 2-му Корпусі, який належав до 8-ої Англійської армії, я був понад п'ять років. Часто ходив на концерти, де виступала Рената Богданська, наша Ірця, а відтак бував на прийняттях тої групи в касинах офіцерських. Нашу Ірцю по мові можна було пізнати, що вона львів'янка і не полька.

По приїзді до Англії я мав нагоду говорити з св.п. о. Кордубою, хресним батьком Ірени Яросевич. Отець Кордуба із сльозами в очах розказував: „Коли я довідався, що моя похресниця живе в Лондоні, я поїхав до неї. Коли вона відчинила двері, я сказав по-українськи: „Ірцю, чи пізнаєш мене, я твій хресний батько". Вона відповіла: „Я ксєндза нє знам" (я отця не знаю) і закрила двері, а я із сльозами в очах поїхав додому". Св. п. о. Кордуба помер в Англії, а пані генералова навіть не поїхала на його похорон.

Пишу тих кілька слів у днях народження і смерти найбільшого сина України — генія Тараса Шевченка, котрий писав про московську грязь і варшавське сміття, а ще до того можна додати: „Доборолась Україна до самого краю. Гірше ворога власні діти її розпинають". Це відноситься до 95-ти депутатів.

майор Володимир Янів
Відзначений хрестом „Віртуті Мілітарі" і хрестом Монте Касіно

Людмила Таран,
Київ

Академія в русі

II

Батьки та учні найкращої в Миколаєві гімназії ч. 2, російськомовної гімназії, поставили вимогу перед дирекцією провадити навчання українською мовою, бо всі діти тепер мріють учитися в Києво-Могилянській Академії. І збори батьків учнів гімназії 17-го грудня 1996 року ухвалили вимогу до адміністрації гімназії про перехід на викладання українською мовою!

— *Скільки студентів навчається в Миколаєві?*

— Сто п'ятдесять. А також 300 в Острозі і 1,100 в Києві. Додайте до цього ще дві тисячі учнів у наших середніх колегіюмах в Києві, Черкасах, Запоріжжі та Феодосії. Сьогодні стараємося відкрити колегіюми у Чернівцях та в Тернополі.

— *А як же вам вдається виживати в сучасних тяжких економічних умовах? Більшість навчальних закладів тяжко бідує сьогодні, а ви розвиваєтеся.*

— Поперше, я не люблю і ніколи не вживаю слова „виживати", я користуюся словом „жити". Так, час нелегкий. Але є тільки два шляхи — або стогнати і плакати, або працювати. Ми вибрали другий шлях. Так само, як і інші українські університети, ми минулого року були фінансовані державою лише на 37 відсотків. Передбачаючи, що так станеться, ми від самого початку створили відділ придбання фондів, провели велику працю у роз'ясненні співробітникам, студентам і окремим підрозділам, як подаватися на різні гранти, шукати способів придбання добродійних фондів на розвиток університету. Поважну підтримку надали і надають нам Могилянське Академічне Товариство в ЗСА та Канадський Комітет Допомоги НаУКМА. Але ми й заробляємо гроші: організували різні підготовчі курси для вступників, школу англійської мови, підприємницьку школу, видавництво з друкарнею. Більш того, ми відкрили при академії ресторан, кафе. Тепер відкриваємо хлібопекарню тощо. Саме тому нам вдається, хоча і з великими комплікаціями, але вести ремонтні роботи, утримувати університет, закуповувати обладнання, регулярно платити заробітню платню і стипендії студентам.

— *Добре. Але все таки — що студенти? Чи взмозі вони заплатити по 2,000 дол. за рік навчання в академії?*

— Справді, від вересня студенти НаУКМА повинні платити за навчання 2,000 дол. за рік (крім студентів першого року, які платять по 200 дол.). Якраз стільки не додає нам держава для утримання університету. Але ми свідомі того, що не всі студенти спроможні заплатити такі гроші. А часто ті, що можуть, є далеко не кращими. Тому створюємо систему стипендій і грентів для студентів із незаможних родин. Сьогодні таких грентів ще не так багато — десь близько 60, але ми й далі продовжуємо пошук грентодавців. Крім того, більшості наших студентів ми пропонуємо працю в академії. Працю різну — від секретарювання, створення баз даних на комп'ютерах, перекладання різних текстів до прибирання приміщень і т. ін. Студенти працюють десять годин на тиждень протягом трьох місяців, і якщо вони добре виконують свої обов'язки, то звільняється їх від оплати за навчання. Це дозволяє багатьом дітям вчитися. Крім того, вони виконують багато праці для нас, а потрете — змінюється саме їхнє ставлення до НаУКМА. Адже тепер вони не тільки вчаться тут, але й творять, відроджують академію! А вона розростається, підводиться з небуття. Порівняйте — п'ять років тому ми мали тут, де панували колишні комісарі фльоти, лише 30 квадратних метрів площі, тобто одну кімнату, яку мені правдами і неправдами вдалося на той час відвоювати. Сьогодні ми маємо 55,000 квадратних метрів площ.

— *Вам вдалося таки виграти довгу боротьбу за приміщення Києво-Могилянської Академії?*

— Вдалося, хоча ця боротьба тривала три з половиною роки. Але 10-го квітня 1996 року останній представник колишнього політичного училища вийшов з нашої території. Цю дату ми навіть увічнимо на спеціяльній таблиці. Але ще лишалася десь із сотня людей з агенції морських досліджень, які незаконно влізли на нашу територію завдяки потуранню колишнього міністра оборони Шмарова. І от через суд ми їх виселили — 20-го грудня 1996 року в 1-ій годині і 5 хвилин останній зайда вийшов геть із святої землі академії. Але тепер треба всі ці поруйновані будинки відновити, відбудувати. Робимо й це, не зважаючи на те, що держава минулого року не дала на ремонти жодної копійки. Тепер пропонуємо людям, які спонсорують кошти на відбудову цілих будинків, назвати їхніми іменами ці будинки. Те саме стосується брам академії. Частину будинків ми називаємо іменами видатних людей, доля яких пов'язана з цими спорудами: Галшка Гулевичівна, Петро Могила, Петро Сагайдачний, Іван Мазепа, Пилип Орлик... Із сьогоднішніх видатних людей відбуваються успішні переговори із принцом вейлським Чарлзом, який не так давно відвідав академію і сказав, що це було чи не найяскравіше його враження від подорожі по Україні...

— *Від багатьох закордонних дипломатів у Києві доводилося чути також про вашу ідею відкрити в Академії кімнати ледь не кожної країни світу. Ось і кілька днів тому на зустрічі студентів з амбасадорами Німеччини та Франції про це йшлося.*

— Так, така ідея здійснюється. Сьогодні вже відкриті викладові кляси Великої Британії та Швайцарії. Готуються кімнати Латвії, Німеччини, Франції. Позитивно про це відгукнулися амбасадори ЗСА та Канади. Більше того, ця ідея припала до душі подружжя Дужих з Америки і Осередку Канадського Товариства Приятелів України в Гамилтоні (Канада), вони уфундували по 5,000 дол. і ми робимо кімнати їхнього імені.

— *Щойно з вашого кабінету вийшов проф. Михайло Брайчевський. Це жива леґенда боротьби за українську ідею. Він і далі продовжує вчити студентів академії?*

— Ми дуже гордимося, що він викладає у нас. Це справді живий приклад для молодого покоління, приклад незламного борця за нашу національну ідею. Але тепер він був у мене з іншого приводу. Проф. Брайчевський повідомив, що він разом з дружиною вирішили подарувати академії всю свою бібліотеку (а вона є чи не найцікавішою історичною книжковою колекцією в Україні), а також свою збірку малярських праць, які вони збирали ціле життя. Загалом ми дістаємо величезну кількість подарованих книжок до нашої бібліотеки. На днях очікуємо тисячі книжок з Канади. Старанням Михайла Тарнавецького ми дістаємо повну збірку видань УВАН. Безцінний подарунок. І це тільки два приклади, а їх десятки. Саме тому наша університетська бібліотека стає однією з найбагатших за фондами України.

— *На початку квітня ви відвідаєте Вашінґтон. Що це буде за конференція?*

— Я є членом організаційного комітету нової міжнародної освітньої організації „Цивітас", яка займається проблемами поліпшення патріотичного виховання в колишніх комуністичних країнах. Тобто йдеться про плекання державницького духа в молодих поколіннях.

(Закінчення на стор. 3)

Загальні збори Монтреальської Округи УНС

Важливим виявом діяльности Монтреальської Округи УНСоюзу є її Загальні збори, які її Окружний Комітет скликає кожного року в березні.

До цієї Округи належать тепер п'ять відділів — три в самому Монтреалі, один у сусідньому місці Ляшін і один у столиці Канади Оттаві, в провінції Онтаріо. На жаль, з оттавським Відділом Окружний Комітет не має жодного контакту. Цей Відділ не тільки ніколи не посилає делегатів на збори Монтреальської Округи, що можна виправдати далекою віддалю між обома містами, але й ніколи їй не звітує і не інформує її про свою діяльність.

Цьогорічні Загальні збори відбулися в суботу, 22-го березня, в домі Української Національної Кредитової Спілки в Монтреалі. Відкриваючи їх, голова Монтреальської Округи, радна УНСоюзу Текля Мороз попросила присутніх ушанувати хвилиною мовчання членів УНСоюзу, які в цій Окрузі відійшли в останньому діловому році у вічність, і зокрема, двох активних членів Окружного Комітету, визначних суспільно-громадських діячів — голову Контрольної комісії Миколу Андрухова і колишнього члена Управи, а пізніше члена Контрольної комісії Осипа Винницького.

Головою зборів вибрано Т. Мороз, а їх протокольним секретарем Ярославу Бачинську. Протокол з попередніх Загальних зборів прочитала Віра Баніт.

В своєму звіті Т. Мороз згадала про працю Окружного Комітету, який вона очолює, про свою участь у діяльності Українського Народного Союзу, про імпрези української громади, на яких вона його репрезентувала, і про труднощі в здобуванні нових членів на терені Округи через непевну ситуацію в провінції, велике безробіття в тутешній українській громаді тощо. Ці та інші причини склалися на те, що Округа лише частинно виконала призначену їй на 1996 рік квоту — 45 нових членів, здобуваючи для УНСоюзу тільки 14 членів. Придбали йому їх: у 434-му Відділі його секретарка Олександра Дольницька — шість членів і її заступниця Ярослава Бачинська — п'ять членів, а у 465-му Т. Мороз, яка одночасно є секретаркою цього Відділу, — трьох членів. Т. Мороз також поінформувала учасників зборів про справи УНСоюзу, які їх особливо цікавлять, а саме, про запланований продаж його будівлі і про переговори з Українським Братським Союзом про об'єднання обох організацій. Обидві справи, сказала вона, ще остаточно не полагоджені.

Крім голови, звітували про свою працю інші члени Окружного Комітету.

Збори вибрали Управу і Контрольну комісію в такому складі — Управа: голова — Текля Мороз, заступник голови — Євген Дячишин, секретарка — Ярослава Бачинська, касир — Богдана Дубас, організаційна референтка і делегатка до КУК — Олександра Дольницька, друга делегатка до КУК — Ольга Кучарська, референт преси — Адольф Гладилович і вільний член — Олександер Кіцак; Контрольна комісія: голова — А. Гладилович і члени — Ярослав Кобилецький і Олена Мандрик.

Збори заплянували, між іншим, влаштувати цього року прогулянку автобусом на Союзівку, якщо буде досить охочих туди поїхати.

Учасники зборів закінчили їх молитвою „Отче наш", після чого була „традиційна" перекуска, яку, як звичайно, приготовила Т. Мороз зі своїми співпрацівниками в УНСоюзі Є. Дячишином і О. Кіцаком.

Адольф Гладилович

Г. Кіссінджер...

(Закінчення зі стор. 1)

ках Ради НАТО. Це неминуче приведе до суперечностей між тими двома органами і, у наслідку, — до пониження ефективности НАТО.

Колишній скретар Державного департаменту передбачає негативні наслідки від участи Росії в обговоренні рішень НАТО. Він не вірить запевненням Президента Билла Клінтона щодо того, що „Росія дістала тільки голос, а не право вето". Г. Кіссінджер вважає, що ці слова Президента заперечуються підписаною в Гельсінкі спільною заявою, в якій говориться, що „взаємини між Росією і НАТО повинні передбачати консультації, координацію, а також максимально можливе спільне прийняття рішень і спільні дії в питаннях безпеки, які викликають їхню спільну стурбованість".

„Дотепер,—пише Г. Кіссінджер,— НАТО був родинним клюбом, в якому спільність цілей, хоч і за рідкими винятками, була самозрозумілим фактом. З участю де факто Росії цьому буде покладено край. Европейські держави схочуть унеможливити створення російсько-американського кондомініюму, Росія намагатиметься внести розкол у стосунки західних союзників, в цій ситуації всі сили ЗСА будуть спрямовуватися на те, щоб якось гасити безпотрібні незгоди".

УІА — діяльність і віднова дому

В найближчих 15 місяцях сповняться дві важливі річниці в житті Українського Інституту Америки, а саме: 50-ліття його існування та 100-ліття його пам'яткового будинку. До обидвох цих подій Дирекція Інституту ставиться з пильною увагою та робить належні приготування. Збіг таких двох знаменних дат дає нагоду поглянути в минуле, поділитись з громадою успіхами та турботами цієї унікальної культурологічної інституції, перевірити, чи її завдання відповідають вимогам нинішнього часу та глянути в майбутнє.

Український Інститут Америки вже 49 років стоїть на службі української громади, з якої тільки невелика частина усвідомлює собі, яку важливу місію, задуману його основником Володимиром Джусом, він виконує і який колосальний невикористаний потенціял ще лежить перед ним. Завданням Інституту, яке він від своїх початків успішно виконує, є культивувати і розвивати українську культурну діяльність у всіх її багатих проявах та запізнати з нею, з нашою історією та національними стремліннями наших американських співгромадян. Для цього, впродовж цілого існування, Інститут влаштовує різні культурні репрезентативні імпрези — літературні вечори, соціо-політичні доповіді, наукові конференції, мистецькі виставки, театральні дійства і високоякісні музичні концерти. Діє там також Дослідчий і Інформаційний Центр, яким користуються американські студенти, зацікавлені в українській проблематиці. Відбувались також курси англійської мови для новоприбулих імігрантів, як також української мови. Останньо відновлено уділювання стипендій, цим разом з Фонду ім. М. Тереха, спонзорованим пресовою агентством Ройтерса для студентів журналістики українського походження.

З постанням незалежної Української Держави Інституту нав'язав тісні формальні зносини з культурологічними інституціями в Україні, які уможливлюють нашій громаді в Америці та американським колам запізнатись з найкращими культурними здобутками та передовою елітою з рідних земель. Окрім мистців, поетів та музик майже всі правозахисники виступали з доповідями в Інституті, як теж представники українських демократичних організацій та Уряду, включно з першим Президентом Л. М. Кравчуком і майже цілим його Кабінетом Міністрів. На окрему згадку в цьому відношенні заслуговує недавнє домовлення з Головним управлінням культури Київської державної адміністрації про проведення в Інституті на постійній базі „Київських мистецьких вечорів" — виступів передових театральних, вокальних, музичних та інших творчих груп. УІА також співпрацює з амбасадою України у Вашінґтоні, представництвом до ООН та генеральним консулятом в Ню Йорку в проведенні ділових зустрічей, виставок тощо.

Завдяки незвичайно репрезентативному будинкові Інституту, який є визнаний історичною пам'ткою Ню Йорку і всієї Америки, положеному в найкращій дільниці міста, Інститут служить вийнятково пригожим місцем для зустрічей з американськими та іноземними гостями. Там успішно відбувались міжнародні наукові конференції у справах голоду 30-их років, чорнобильської аварії, церковних переслідувань, святкувань незалежности, пресові конференції, літературні двомовні вечори, презентації нових книжок, таких як Р. Конквеста, М. Куропася, Джіма Мейса, О. Пріцака, Адріяна Каратницького і Наді Дюк та інші. Відбувались там кольоритні мультинаціональні різдвяні та великодні концерти та показ звичаїв. Спеціяльною популярністю серед американських і іноземних шанувальників музики втішаються високоякісні концерти клясичної музики в рамках серії „Музика в Інституті", що завжди включають також твори українських композиторів і знаходять визнання від вибагливих нюйоркських музичних критиків. Листа таких імпрез багатюща. Про них появляються часті оголошення та рецензії в пресі. Щоб поширити діяльність на міжнародному форумі, УІА домовився з престижною американською установою Freedom House щодо співпраці та проведення в Інституті конференцій, доповідей, панелів і т. п. з участю видатних американських та іноземних суспільних та політичних діячів. Своєю діяльністю у спілкуванні з американським та іноземним світом протягом минулого півстоліття УІА здобув собі вже давно поняття „вікна у світ" української громади в Америці.

В підготові до другого згаданого ювілею, а саме відначення 100-ліття будинку УІА, Дирекція поробила заходи, щоб докінчити вже почате відновлення цієї палати, безцінної гордості української громади, яка ще потребує ґрунтовного ремонту. Її ровесники, будинки проєктовані тим самим архітектом, Чарлс П. Ґільбертом, уже кількакратно переходили мультимільйонові відновлення та перебудови. Недавно жидівський музей на 5-ій авеню перероблено коштом десятків мільйонів долярів. В перших днях цього місяця появилась в часописах листа багатьох інших американських добродійних інституцій, що плянують віднови і розбудови вартості десяток а то й соток мільйонів долярів.

Щоб заторкнути дещо з турбот Інституту, варто пригадати, що при кінці 80-их років будинок Інституту потерпів ряд ушкоджень, звичайно званими "acts of God". В процесі старіння частини залізної огорожі були на грані розвалу, зовнішні брами поржавіли, хідник потребував ґрунтовної перебудови, перестала діяти вінда. Під час зливного дощу вбудована в стіну труба, якою спливає вода з даху, прорвалась і вона пошкодила три поверхи, а також появилась в інших місцях. Також дах потребував направи, як теж скляні покриття соляріюму і "sunroof". В тому часі наш широко відомий архітект, інж. Юліян Ястремський, склав кошторис найнеобхідніших направ на суму 770,000 долярів.

Від цього часу, за останніх п'ять років, вже пороблено багато направ і відновлень. Залізну огорожу зовсім відновлено, висилаючи поодинокі секції огорожі до фірми у Пенсильванії, яка спеціялізується в залізних спорудах для пам'яткових будинків. Ці праці ззовні проходили під пильним наглядом Міської Комісії Охорони Пам'яткових Будинків. Під її наглядом перебудовано також хідник довкруги будинку. В додатку направлено внутрішні труби, що проводять воду з даху, і відновлено всі пошкоджені кімнати. Відновлено „соляріум", замовляючи у виробничому заводі спеціяльно гнуті скляні плити, направлено вінду. Всі вікна в кімнатах та трьох поверхах від 5-ої авеню відновлено і запущено презерватами. Багато інших направ і відновлень завершено в тому часі. Останньо відновлено зовсім підлогу у всіх кімнатах на другому поверсі та перемальовано стіни. Вкінці, закуплено 150 нових вигідних крісел та новий концертовий фортепіян знаної марки Steinway.

Зараз з вдоволенням можна почути прихильні завваги відвідувачів щодо теперішнього вигляду Інституту. Ще відраднішим є те, що помимо всіх вичислених праць та видатків, діяльність Інституту проходила повним темпом, а його фінансова позиція виказувала постійний ріст і стабільність Як звітував Мирон Гнатейко, заступник голови з фінансових справ на Загальних Зборах Інституту 15-го листопада 1996 року, приходи Інституту в минулому році були більші, як коли небудь в його історії. Вони виносили 225,589 дол. в порівнянні з видатками в сумі 182, 341 дол. Також активи були на найвищому рівні, в сумі 785,161 дол. Ці осяги можна завдячувати декільком факторам. В першу чергу, всі праці внутрі будинку роблено під власним зарядом, при помочі ощадного адміністратора Володимира Лисняка та професійного реставратора Ігоря Барабаха. На роботи ззовні та направу вінди вибрано компетентних контракторів з-поміж декількох конкуруючих фірм, які подали найдогідніші для Інституту умовини. Також повсякденна увага, час і безінтересовна добра воля, присвячені відданими членами Дирекції можуть стати зразком самопосвяти і громадської відповідальности.

Помимо вище згаданих закінчених робіт, будинок Інституту потребує ще поважних, необхідних і коштовних направ. Дирекція недавно підписала договір з фірмою, що спеціялізується в рестравраціі пам'яткових будинків. Ці роботи, які вже почались, включають направу сланцевого "Mansard" даху, заміну дахової мембрани та мідяних закінчень, перебудову плаского даху, направу тріщин в зовнішніх мурах, направу бальконів, решта вікон та інших зовнішніх відновлень. Кошти цих робіт виноситимуть приблизно 250,000 дол. і вони проходитимуть під наглядом архітекта Юрія Савицького, члена Дирекції Інституту. Про відомість цього будинку серед американських архітектурних пам'яток та пляновані відновлення обширно написано в статті, що появилась в „Ню Йорк Таймсі" 3-го листопада 1996 року, де також прихильно начеркнено історію і діяльність УІА. По закінченні направ цей розкішний будинок гордо стріне свій 100-літній ювілей і служитиме дальше українській громаді на довгі літа.

Ідеями гідного відзначення згаданих ювілеїв були сповнені дискусії на останніх Загальних Зборах Інституту. Нововибрану Дирекцію уповноважено вжити всіх засобів, щоб забезпечити відновлення дому. На черговому засіданні, 10-го грудня 1996 року, Дирекція оформилась, як слідує: Володимир Баранецький, голова; Ярослав Криштальський, заступник голови; Люба Кос, скарбник і голова Комітету фінансів; Ліда Зайнінґер, секретар; Володимир Назаревич, голова Комітету придбання фондів; Мирон Гнатейко, голова Комітету віднови дому; Богдан Шандор, голова Комітету стратегічного плянування; Орест Слупчинський, голова Комітету культурних імпрез; д-р Тарас Шеґедин, екзекутивний директор програм „Музика в Інституті"; Петро Хархаліс, голова Комітету членства; Юрій Савицький, архітект віднови дому; Карло Зайнінґер, Йосиф Лисогір, Андрій Пащук, Богданна Терех — члени. Правним дорадником Інституту вибрано Діяну Гейзен. На зборах також представлено навого адміністратора, Стефанію Харченко. Пляннуючи ряд цікавих культурних імпрез, Дирекція рішила в першу чергу присвятити найпильнішу увагу збірці фондів на віднову дому.

Засновник і добродій Українського Інституту Америки Володимир Джус не зміг, на жаль, перед своєю передчасною смертю забезпечити Інститут необхідним фондом для належного утримання такої незвичайної палати. Зараз усі відновлення дому, як також фінансування якісних імпрез, робиться майже виключно з членських вкладок та датків від членів. Одиноким світлим вийнятком є Українська Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню Йорку, яка пожертвувала на відновлення дому 20,000 дол. на протязі останніх трьох років. Дирекція Інституту щиро вдячна цій Кредитівці, що вже стала загально знаним і шанованим добродієм українських церковних, культурних і громадських установ і організацій. Зараз, одначе, у виді великих коштів, які необхідно, щоб запобігти знищенню цього цінного будинку — гордості української громади, Дирекція Інституту звертається з гарячим проханням до наших установ і поодиноких добродіїв допомогти щедрим датком його відновити, бо в його вигляді і положенні криються необмежені можливості культивувати і ширити українські ідеали та передати їх нашій молодшій ґенерації. Датки на Інститут є звільнені від податку і їх можна слати на адресу: Ukrainian Institute of America, 2 East 79th Street, N. Y., NY. 10021.

Володимир Баранецький

ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ ЗСА, зокрема її виборчий комітет, стоїть тепер перед поважною проблемою сплачення довгів за виборчу кампанію, яку проведено минулого року. Довги становлять 14.4 млн. дол., які збільшаться ще на 4 мільйони, які треба заплатити за різні леґальні видатки. До того треба ще дорахувати 1,5 млн. дол., який Демократична партія обіцяла повернути, признаючи, що датки, які складаються на цю суму були прийняті неправильно.

П О В І Д О М Л Е Н Н Я
для членів 399-го Відділу у Чикаго

З днем 1-го квітня 1997 р. обов'язки секретаря 399-го Відділу перебирає новий секретар

АНДРІЙ СКИБА

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mr. Andrij Skyba
4575 N. Nagle ave.
Harwood Heights, IL 60630
(708) 867-7762

Академія...

(Закінчення зі стор. 2)

Це дуже актуально в незалежній Україні — адже виховання свідомого патріота і громадянина є однією з нагальних проблем побудови нашої держави. До речі, в цій конференції братиме участь Гилларі Клінтон та відомий меценат Джордж Сорос.

А потім я протягом тижня пляную провести кілька зустрічей в різних американських університетах. Хотілось би зустрітися і з приятелями Києво-Могилянської Академії, яких є дуже багато і яким хочеться ще раз вдячно вклонитися.

УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ — ДО УКРАЇНСЬКИХ ЛІТНІХ ТАБОРІВ!

В П'ЯТУ НЕВИМОВНО СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої і незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБЦІ і СВАХИ

СВ. П.
АННИ КОМІЧАК

та у 47-му річницю існування Української Радіопередачі у Піттсбурзі, якої покійна була віддана співпрацівниця, муж пригадує українській громаді свою велику втрату і просить про молитви за спокій душі його дружини з якою був одружений 47 літ.

ПАНАХИДИ будуть відправлені після Св. Літургії:

7-го квітня у церкві Пречистої Діви Марії у Мекіз Ракс, Па.;
13-го квітня у соборі св. Володимира у Пармі, Огайо.

Покійна залишила у глибокому смутку:

мужа	— МИХАЙЛА, директора української радіопередачі у Піттсбургу
синів	— адвоката РОМАНА з дружиною ЯРОСЛАВОЮ і донькою ОЛЕСЕЮ у Піттсбургу
	— мгра МАРКІЯНА з дружиною ЛЮСЕЮ і доньками АНДРЕЄЮ, УЛЯНОЮ і БОГДАННОЮ у Бродвю Гайтс, Огайо
	— інж. МИХАЙЛА ІВАНА, Александрія, Вірджінія
сватів	— ОСИПА ПОЛАТАЙКА з донькою ГАЛЕЮ у Піттсбурґу
	— ІВАНА і ГАЛЮ НОРКІВ у Пармі, Огайо зі сином ЮРІЄМ

„Упокой Господи душу спочилої раби Твоєї!"

Ділимося сумною вісткою, що 13-го березня 1997 р. в Мериленді несподівано відійшов у вічність наш дорогий СИН, МУЖ, БРАТ, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п.
ІГОР МУХИН

Нар. 1932 р. у Житомирі.

ПОХОРОННІ відправи відбулися в понеділок 17-го березня, а
ПОХОРОН відбувся у вівторок 18-го березня в катедрі св. Андрія у Мериленді. Покійний був похований з військовою „honor guard" на Мерилендському ветеранському цвинтарі.

Залишені у смутку:

мама	— ОЛЕКСАНДРА
дружина	— НАТАЛІЯ
доні	— ОКСАНА і ЛЕСЯ
син	— ГРИГОРІЙ
внуки	— ХРИСТИНА, ХРИСТОФОР, СТЕФАНІЯ, АНДРІЙ, НАДІЯ і КСЕНЯ
брати	— САША і ЮРІЙ
невістка	— ЛІНДА
зяті	— МАЙК і СТЕПАН

та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 28-го березня 1997 р. після довгої недуги відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА і МАМА

бл. п.
ЛІНА ДАЧКЕВИЧ
з дому ХМАРНА

ур. 17-го січня 1912 р. в Новім Яричеві

ПАНАХИДА у вівторок 1-го квітня 1997 р. о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні Музики, Чикаго Ілл.
ПОХОРОННІ відправи в середу 2-го квітня о год. 10-ій в українській католицькій катедрі св. о. Миколая, а опісля на цвинтар св. о. Миколая, Чікаго, Ілл.

Залишила у глибокому смутку:

мужа	— МИХАЙЛА
сина	— д-ра РОМАНА з дружиною ДЖЕН
сестру	— МАРІЮ ПАНКЕВИЧ з родиною та ближчу і дальшу родину в ЗСА, Україні й Австралії.

Б. Єльцин...

(Закінчення зі стор. 1)

українську столицю відвідає прем'єр-міністер Росії Віктор Черномирдін.

Як відомо, Б. Єльцин щонайменше шість разів відкладав свою поїздку до Києва, мотивуючи це тим, що ще не досягнуто остаточної угоди про поділ Чорноморської фльоти. Восени минулого року, перейшовши операцію серця, він пообіцяв Л. Кучмі, що свою першу закордонну візиту після одужання здійснить в Україну. Однак минулого місяця він літав до Гельсінкі, столиці Фінляндії, де з Президентом ЗСА Биллом Клінтоном обговорював поширення НАТО.

Деякі російські спостерігачі вважають, що суперечка Києва і Москви щодо Чорноморської фльоти, а також взаємне недовір'я між двома державами, змушує Україну шукати ближчих відносин з Північно-атлантійським оборонним союзом. Росія також стурбована тим, що до Києва останнім часом почали частіше приїжджати представники НАТО.

Однак, повернувшись до Києва, Л. Кучма сказав, що „Київ, як і Москва виступає за поширення співробітництва з НАТО". „Смішно було б, якби Україна заявила, що хоче увійти до Північно-атлантійського альянсу", — зазначив він.

Б. Єльцин також мав зустрічі з президентами Грузії, Азербайджану, Вірменії і Киргизстану, на яких обговорено перспективи вирішення грузинсько-абхазького конфлікту, азербайджансько-вірменської суперечки щодо Нагорного Карабаху та інші питання.

Свята у військовій частині Чорткова

Новий Рік та Різдво — свята всенародні. Кожному з нас вони нагадують безтурботне дитинство, подарунки, очікування чогось надзвичайного, казкового. З наближенням цих свят, звичайно завершується і усе минуле, багате на різноманітні події. З давніх давен в народі живе віра в те, що як зустрінеш новорічні свята, таким і буде весь рік.

Група вояків у Борщеві з листом подяки.

Напередодні Нового року у військовій частині міста Чортків, якою командує полковник В. Дергаль, готувались до зустрічі Нового року і Різдвяних Свят. Заступник командира частини з виховної праці підполковник О. Вйтович зібрав усіх військових, які мали відношення до підготови свят — плянували, як краще провести, зорганізувати вечори для офіцерів, прапорщиків, їх родин та рядових воїнів у такий скрутний фінансовий час — підготова вийшла непогано.

Святковий вечір для офіцерів, прапорщиків і їх родин проводили на території полку в офіцерській їдальні, яка є світла і простора. Розпочав новорічний вечір виконуючий обов'язки командира полку, підполковник О. Пригорницький. Він сердечно привітав весь особовий склад частини і їхні родини з Новим роком. Щиро побажав міцного здоров'я, щастя, сімейної згоди, нових успіхів у праці, вищою метою якої є служіння Україні. Також підтримав ці слова з побажанням від виховної служби підполковник О. Вйтович.

У новорічну ніч лунали пісні, музика у виконанні ансамблю — офіцерів нашого полку. Також проводились конкурси, ігри, вікторини, що веселило присутніх. Прапорщик О. Мірошниченко розповідав цікаві гуморески. У нас є гарний колектив полку! Особливо хочеться подякувати кухарям полку.

Складніше було підготовити свято для воїнів, тому що ні офіцери, ані вояки не одержують платню від вересня 1996 року.

Я вирішив звернутись від імені командування частини до директорів банків, заводів, фабрик, щоб допомогли прикрасити новорічний стіл для вояків. Це ж наші хлопці — українці і вони повинні в цей вечір святкувати разом з нами. Звернувся я до жінки директора чортківської фабрики солодощів М. Сироїд — уважно вислухала мене і рішила для вояків виділити новорічні подарунки. Також не відмовили прикрасити стіл для воїнів директор чортківського „Укрсоцбанку" Н. Похмурський, директор сирного заводу Б. Окіпний, директор комерційного банку „Україна" П. Скакун, директор м'ясокомбінату А. Провальний, його заступник В. Гевко та голова Польсько-Українського Товариства „Кот" М. Пустельнік.

Я прошу усіх керівників підприємств прийняти щиру подяку від вояків українського війська міста Чорткова!

Весело та цікаво відсвяткували 6-го січня 1997 року військові частини Різдво Христове. На Свят-Вечір воїни засіли до столів, на яких при свічках красувалось 12 страв, як належить у доброї господині. На одному із столів красувалася прикрашена ялинка. Службу Божу провели отці Михайло Левкович (УПЦ) і Михайло Канах (УГКЦ) та посвятили свяченою водою накриті столи.

Почастувалися воїни і офіцери та гості кутею, варениками, оселедцем, пампушками і голубцями. Під час вечері завітав „Вертеп", співали колядки, прославляючи народження Ісуса Христа (керуючий відділом культури В. Мандзій).

Організували та провели це чудове свято голова районної Ради В. Мирончук, його заступник В. Гончарук, завідуючий відділом молоді М. Самолюк і також виховна служба нашого Чортківського гарнізону.

Зрозуміло, що в нинішніх умовинах влаштувати таке свято без допомоги спонзорів було б неможливо. Приємно було бачити, як кожний голова колгоспу Чортківського району із жінками накривали столи для вояків, старались, щоб догодити. Дійсно ця вечеря їм вдалась на славу, як для рідних синів. Ми, військові нашої частини, висловлюємо щиру подяку усім, хто прийняв у цьому участь. Нехай Бог відплатить вам сторицею!

І знову до Різдвяних Свят на мою адресу прийшли з далекої Америки посилки з художньою літературою від Сестрицтва Непорочного Зачаття та різдвяними подарунками від Тетяни і Марти Ясінських, з Силвер Спрінг, Мд., від Володимира Чижика з Чикаго і Олени Морозевич з Лейквуду, Н. Дж.

Щиро дякуємо за новорічні подарунки — ваші вояки з міста Чортків. Оплату листів-подяк до Америки оплатила Кредитова Спілка „Самопоміч" міста Чортків, голова Управи О. Максимів.

Капітан
Володимир Косар

Україна 283650, Тернопільська обл., місто Борщів, вул. Шухевича 41/12

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 6-го КВІТНЯ, 1997 р.

Ню Гейвен, Конн. Річні загальні збори 414-го Відд. УНС ім. Президента Волошина, відбудуться о год. 11:30 перед полуднем в залі української католицької церкви при 569 Джордж вул. Проситься членів взяти участь у зборах. І. Телюк.